Zadužbina za buduća pokolenja
„Jovo Lojanica Stupljanin“
Milikića 70, 36311 Štavalj, Sjenica, R. Srbija
Web: www.zaduzbinalojanica.rs
Mail: office@zaduzbinalojanica.rs

Endowment for Future Generations
“Jovo Lojanica Stupljanin”
Milikica 70, 36311 Stavalj, Sjenica
Republic of Serbia
PIB: 109318009, MB: 28829159

Deklaracija humanosti i hrabrosti

Poštovani građanine planete Zemlje!

Na **Međunarodnoj naučnoj konferenciji “Veliki rat u Srbiji: istorijske pouke, strane humanitarne misije i kultura sećanja”** održanoj **9-10. oktobra 2026. godine u Sjenici, Srbija** utvrđena su sledeća načela:

Čovečanstvo napreduje zahvaljujući ljudima koji su znali mnogo više, radili mnogo više, stvarali mnogo više, pomagali drugima i imali veliku hrabrost da u teškim vremenima učine ono što je za druge dobro.

Svaka generacija nasleđuje znanja, iskustva i vrednosti prethodnih generacija, ali istovremeno ima odgovornost da ih sačuva, razvija i prenese budućim pokolenjima.

Tokom Balkanskih i Velikog rata (1912-1918) Srbija je za odbranu časti i slobode dala ogromne ljudske i materijalne žrtve. Srbija je izgubila trećinu svojih vojnika i civila ali i deo generacija koje su trebale da rađaju i podižu decu, grade budućnost zemlje. Posledice se osećaju decenijama, sve do danas.

U najtežim trenucima njene istorije, a posebno tokom Balkanskih ratova i Prvog svetskog rata, ljudi iz mnogih zemalja sveta dolazili su u Srbiju da leče ranjenike, pomažu bolesnima, spasavaju decu, zbrinjavaju izbeglice i stanovništvo i pruže pomoć u najtežim okolnostima.

Hrabri humanisti su dolazili iz mnogih zemalja: Velike Britanije, Francuske, Rusije, Sjedinjenih Američkih Država, Australije, Novog Zelanda, Švajcarske, Kanade, Holandije, Poljske Belgije, Švedske, Grčke, Tunisa, Alžira, Japana, Indije, Rumunije, Norveške, Finske, Češke, Slovačke, Egipta, Južne Amerike i drugih.

Njihova dela pripadaju istoriji Srbije, ali istovremeno pripadaju i istoriji čovečanstva.

Zato verujemo da veličina čoveka ne može biti svojina jednog naroda, države, vere ili kulture. Veliki ljudi pripadaju svojim narodima po poreklu i svom vremenu po istoriji, ali njihova dela pripadaju svima koji u njima prepoznaju vrednosti dostojne čoveka.

Ne tražimo uzore samo među svojima. Tražimo ih među ljudima — i Srbima i strancima — čija su dela humanošću, hrabrošću, znanjem, radom, stvaralaštvom, požrtvovanjem i istrajnošću zadužila druge ljude i čitavo čovečanstvo.

Nikola Tesla nije samo deo istorije jednog naroda. Mihajlo Pupin i Milutin Milanković nisu samo deo istorije jedne zemlje. Ivo Andrić nije samo deo istorije jednog prostora. Irena Sendler, Raoul Wallenberg, Chiune Sugihara, Elsie Inglis, Anri Dinan i drugi nisu pripadnici jednog naroda. Njihova dela pripadaju kulturnom i civilizacijskom nasleđu čitavog čovečanstva.

Isto tako, čovek koji je iz neke druge zemlje došao u Srbiju da leči ranjenike, spasava decu ili pomaže njenom stanovništvu nije naš čovek po poreklu — ali njegovo delo jeste deo naše istorije zahvalnosti, našeg postojanja i deo zajedničkog ljudskog nasleđa.

U tome vidimo jednu od najvažnijih poruka istorije: **ne određuje čoveka samo ono što jeste po rođenju, već i ono što svojim delima učini za druge ljude.**

Želimo da pred mladim čovekom postavimo najbolje primere ljudske civilizacije — ne kao nedostižne idole, već kao svedočanstvo o tome šta čovek može da postane kada svoje znanje, sposobnosti, hrabrost i život posveti stvaranju, pomaganju drugima i dobru čitavog čovečanstva.

Verujemo da se trajna kultura sećanja ne zasniva samo na spomenicima i imenima, već i na razumevanju života i dela ljudi koji su životima plaćali našu slobodu.

Zato želimo da mladi ne samo **pamte imena** velikih ljudi, već i da ih **upoznaju, razumeju i postavljaju sebi pitanja**:

- Šta je ove ljude pokretalo?
- Odakle im hrabrost?
- Šta su bili spremni da učine za druge ljude?
- Šta možemo naučiti iz njihovog života?
- I šta ja danas mogu učiniti za ovu i buduće generacije?

Smatramo da je to jedan od najtemeljnijih puteva obrazovanja i vaspitanja mladih — učiti kroz najbolje primere stvarnih ljudi i njihovih učinjenih dela.

Deklaracija humanosti i hrabrosti zato polazi od uverenja da **humanost, hrabrost, znanje, rad, stvaralaštvo i istrajnost nisu samo vrednosti prošlosti, već vrednosti potrebne svakom čoveku i svakom vremenu.**

Deklaracija humanosti i hrabrosti predstavlja naš poziv da se kroz proučavanje istorije, saradnju ljudi i institucija, očuvanje sećanja i obrazovanje mladih gradi most između prošlosti i budućnosti — most na kojem će se susresti znanje, razumevanje, zahvalnost i odgovornost.

Jer ono što je jedan humani čovek učinio za drugog čoveka ne pripada samo prošlosti.

To je osnov sadašnjosti. To je poruka budućnosti. Na tome se gradi budućnost.

Čovek nije veliki po onome što je učinio za sebe i svoj narod, već po onome što je učinio i za druge ljude i narode.

Pozivamo ljude dobre volje širom sveta da zajedno grade kulturu sećanja na dobro.

Pozivamo zajednice da:

- osnivaju **Parkove humanosti i hrabrosti** kao mesta podsećanja na dobra dela
- postavljaju **Uglove humanosti i hrabrosti** u školama i javnim ustanovama
- organizuju **Dane humanosti i hrabrosti** uz međunarodnu saradnju i prijateljstvo
- na medijima uvode **emisije/sadržaje/članke** za propagiranje humanosti i hrabrosti
- **ulicama/objektima/institucijama** daju imena velikih junaka/humanitaraca.

Ovu Deklaraciju upućujemo ljudima, institucijama i narodima širom sveta da čuvaju uspomenu na dobro i da je prenose mladima.

Duboko verujemo da ćeš i Ti da prihvatiš, primenjuješ i promovišeš načela ove Deklaracije humanosti i hrabrosti.

Poštovanje i slava svim humanim, hrabrim i istrajnim precima!

Srećno, humano i hrabro u novi život - svim budućim generacijama!

U Sjenici,

10. oktobar 2026. godine

ЗАДУЖБИНА "ЈОВО ЛОЈАНИЦА СТУПЉАНИН" • ЗАДУЖБИНА СТУПЉАНИН "ЈОВО ЛОЈАНИЦА" • Charity fund Lojanica * Благотворительный фонд Лояница * Fundacja Lojanica * Stiftung Lojanica * Lojanica * Lojanica Србија, Царичина Caricina, Serbia

Predsednik Upravnog odbora

Dr Jovo Lojanica, dipl.ing.